

bò tan biến trong nỗi sống xa xôi hiện nay khi kinh tế thò trởöng ngay cang phát triển.

Trong bối cảnh nỗi vãn ñeà gán giao duc ñao ñöic với việc giöögìn nếp sống vãn hoà gia ñình truyền thống, không chò laovãn ñeà cöuy ñghóa lyù luàn böic thiet, mà con laovãn ñeà cöuy ñghóa thöic tiên cấp bách, thiet thöic.

Nhìn nhận vãn ñeà nay theo tiến trình của söi nghiệp ñoi môi vaophát triển kinh tế thò trởöng ñình hööng xa hoà chüinghóa öü ñöic ta, chúng ta ñeäu thấy rằng, với tö cách möt teá baö của xa hoà, möt "xa hoà thu ñhoi" vaolaomöt thiet che xa hoà ñeäu thu ñöic ñao, gia ñình Viet Nam cüing ñang cöi söi thay ñoi tö truyền thống sang hiện nay. Nhìn chung, nếp sống vãn hoà trong gia ñình Viet Nam truyền thống vãn giöögöic söi öü ñình của noi va ñöic cöi cöing ñeäu xa hoà töin trong. Sống gán böi với gia ñình trong möt trởöng vãn hoà truyền thống vaovới những möt quan hệ ñao ñöic ñao tröi thanh chuàn möc xa hoà vãn laolöi söng ñöic nhiều göögü trong xa hoà ta tain ñeäu, üng hoà va cöi ñoi la ñao lyù laonếp sống của göögü Viet Nam.

Tuy nhiên, döüi tác ñeäu của kinh tế thò trởöng, cüing với söi hap ñain của nỗi sống ñoà thò khi tiến trình ñoà thò hoà ñeäu ra với quy mö ñeäu cang röng löin, với töc ño ñeäu cang nhanh nếp sống gia ñình Viet Nam truyền thống ñang phải ñoi möt với nguy cö bö mai möt ñain. Söi gán böi với nhau theo ñao lyù truyền thống giöögäic thanh vién trong gia ñình ngay cang tröi ñeäu löing löin. Töicäic gia ñình ñeäu thöin, möt söi thanh vién, nhiều nhất la thanh niên, ñao röi böi ñeäu thöin, tö böi ñeäu ñeäu ñeäu ñeäu ñeäu thanh phöi veäcäic khu ñoà thò tìm kiếm việc lam, lập nghiệp va söi sống ngay cang ñeäu. Theo quy luật phát triển xa hoà, hiện tööng nay la tö yếu va do vaü, cüing la tö tö ñeäu. Song, với hiện tööng nay, ñeäu mà chúng ta cän phải quan tâm la öü choä söi röi böi ñeäu nghiệp, ñeäu thöin của löic lööng lao ñeäu nay ñeäu ra söi biến ñeäu trong nếp sống truyền thống của nhiều gia ñình. Cuoic söng xa gia ñình va cách kiếm söng, löi söng thanh thò möi ñöic hap thú öü löic lööng nay ñeäu

lam cho söi gán böi möt liên kết vãn rất chặt chẽ va böi vöng giöögäic với gia ñình tröi ñeäu ngay cang löing löin. Cüing với ñeäu ñeäu tööng những göögü gia cöi ruöing vöin ñeäu lai thiet göögü cän taic, không ai chäm söi, ñeäu con chäu ñeäu lai phải söng cöi ñon xuät hiện ngay cang nhiều. Thêm ñeäu, không phải ai trong söi ñeäu göögü röi böi ñeäu nghiệp, ñeäu thöin ra thanh phöi lập nghiệp, kiếm söng cüing ñeäu cöi khai ñeäu hoà hap thöic söi với cuöic söng ñoà thò va do vaü, öü hoà löin cöi nhiều löi söng khác nhau va söi gán kết giöögäic với nhau ñeäu hình thanh ñeäu möt theäheä gia ñình mà tröi nhiều phöög ñeäu, không con va cüing không theä giöögöic nếp sống gia ñình Viet Nam truyền thống. Theä heä ñeäu gia ñình nay vöä cöi cäic gì ñeäu ñeäu ñeäu thöin, lai vöä cöi cäic gì ñeäu mang ñeäu ñeäu của löi söng ñoà thò, hiện nay.

Trong bối cảnh nỗi cöing với söi gia tăng äinh hööng tiöu cöic của kinh tế thò trởöng, möt söi giải trö ñao ñöic trong gia ñình Viet Nam truyền thống ñeäu ñöic nhìn nhận theo möt cách khác. Böi cän nhiều göögü vãn giöögöic löing löing thöi với öng ba cha me, vöit löin khoi khäin, söng cöi hoà böi ñeäu xuät hiện löi söng thöic ñeäu, vö kyü xem ñeäu hoäc không con biét ñeäu ñeäu lyù löing löing thöi la gì öü không ít göögü. Thêm chí, ñeäu cöi göögü với que ñi ñi cuöic söng va vöi khoi khäin ñeäu que ñeäu mà tröic ñeäu ít löi, ho ñeäu töng ñeäu tröi ñeäu chay theo löi söng xa hoà "vung tiên quai tröi", löing löing theo löi "không tình, không ñeäu", löi ñeäu tiên ñeäu ñeäu lyù...

Theäheä gia ñình va löi söng nay ngay cang gia tăng theo töc ñeäu va quy mö ñeäu phát triển kinh tế thò trởöng ñeäu lam cho mö ñeäu gia ñình Viet Nam truyền thống - mö ñeäu gia ñình nhiều theäheä cüing chung söng döüi möt möi ñeäu cüing quan tâm va cöi tröic ñeäu se chia vui böi, söing khoä - phải ñeäu ñeäu với nguy cö bö tan vö Xu hööng taic ra öü riêng ngay töic khi möi lập gia ñình ngay cang tröi ñeäu phöi böi, nhất la öü cäic gia ñình thanh phöi Xu hööng nay cöi möt tö la yü chí töi lập của mö göögü ñöic ñeäu cao va phöi huy, söing äinh hööng xaü của noi töi truyền thống

gắn kết trong gia đình, tôi trách nhiệm gia đình và sẵn quan tâm lẫn nhau giữa các thành viên gia đình cũng không như Mọi gia đình nào luôn có tìm cho mình một toạ án riêng và trong cái toạ án ấy, thành viên nào cũng có tìm cho mình một không gian riêng, một phong cách sống. Với lối sống này, quyền tôi do cái nhân nôi có tính, song mọi quan hệ huyết thống, sự gắn kết gia đình lại dần trở nên phai nhạt, nào ly dị gia đình bỏ xem nhẹ, sự quan tâm lẫn nhau ngày càng thiếu và trách nhiệm gia đình cũng vì thế mà bị lãng quên.

Thêm vào nội kinh tế thì trường con tạo ra một lối sống mới mà không ít người coi như lối sống hiện đại, là "mới" - lối sống hướng thụ, và nó kèm với nó là tâm lý tiêu dung. Với lối sống và tâm lý này, các giải trí và chất năng ngày càng lấn át các giải trí và hoạt động tinh thần, các chuẩn mực nào nôi và phẩm cách con người, nhiều phong tục, tập quán, lối sống, nếp sống gia đình truyền thống và nào ly dị có truyền bị phỏng hại. Nếu trước đây, người Việt Nam trong lối sống cần kiệm, "lời lành nôm la rạch", "tối lửa tắt đèn có nhau", thì nay trong kinh tế thị trường, nhiều người lại ra sức tiêu xài, chạy theo tiền nghi, toàn thể chuồng hóa tiêu dung, coi số tiêu dung xa hoa và tiền nghi gia đình như một biểu hiện thanh nhàn của cá nhân và đâu biết nỗi không phải là nhu cầu tiêu dung hợp lý và gắn cho nỗi những giải trí và hoạt động hôn nhân thế kỷ hai mươi lăm những giải trí ai.

Phát triển kinh tế thị trường không thể không có cái, hợp tác và hội nhập kinh tế quốc tế và khu vực. Nên lối mình, mối của, hợp tác và hội nhập kinh tế lại dẫn đến sự du nhập các giải trí phỏng Tây. Nhiều nay nào làm xuất hiện các nghề và lối sống không thích hợp với cái hiện trạng kinh tế và truyền thống và hoạt Việt Nam ở một số người. Các nghề và lối sống vùng ngoài, sung ngoài, Tây hóa này đang làm suy giảm các giải trí nào nôi, nếp sống vốn có của gia đình Việt Nam truyền thống. Và chính những giải trí ngoài nhập mà nhiều khi là giải trí này đang tạo ra sự nứt gãy trong lối sống gia đình

Việt Nam truyền thống. Ngay hai hôn, nội con tạo ra sự chia ly, xung đột gia đình. Các tiêu xài, lối sống tiêu do, phóng túng, buông thả theo kiểu phỏng Tây du nhập vào nôi ta qua phim ảnh, băng đĩa nhập lậu, du lịch tiêu do,... nào dần đến lối sống ăn nhậu bê tha, quan hệ tình cảm bừa bãi, sống thiếu trách nhiệm với gia đình và xã hội ở một số người, nhất là ở các thành phố lớn. Có người biết nỗi không phải là lối sống hợp với nào ly dị tiêu, với thuận phong, mỹ tục và nếp sống vốn có của gia đình Việt Nam truyền thống nên chạy theo một cách lên lút; song, lại có người coi nỗi là vain mình, là hiện đại và công khai bày tỏ thì hiểu thấp hơn của mình. Số người này không nhiều, nhưng những tác động xấu mà họ gây ra thì lại không thể giới hạn ở bản thân họ và gia đình họ. Chúng ta nào nôi chống kiến không ít gia đình nào với chia ly chæ vì lối sống nôi mình danh là vain mình, và hoạt phỏng Tây này.

Nó cũng với lối sống hướng thụ và tâm lý tiêu dung này, trong môi trường phát triển kinh tế thị trường mà lối nhuần là cái nôi cao, nào hình thành, nảy sinh và hình thành lối sống vô kỷ hãm lỗi, xem không tiền là tiền hết. Với lối sống này, mọi gia đình hay sự liên kết cá nhân thanh dễ bị làm giàu bằng mọi cách, mọi giải pháp chấp cái pháp luật, nào ly dị tình nghĩa. Vì lối nhuần, lối ích cá nhân và kỷ mà nào có gia đình, trong nỗi có cái cha mẹ, con cái, anh chị em cùng làm ăn bắt chính, là nào lẫn nhau, này một người và gia đình và tình trạng bị kích. Sự cạnh tranh nào không tiền và nhu cầu kiếm tiền bằng mọi giải pháp nào làm không ít người choáng ngợp, sản sang chæ nhập lên luàn thông nào ly dị Trong gia đình và xã hội xuất hiện ngày càng nhiều nghề cạnh tranh. Quan niệm cũ tiền là có cái nào làm cho người ta quên mất rằng, tiền bạc nào có làm nên hạnh phúc gia đình. Nỗi tiền đâu có là một trong những phỏng tiền mang đến hạnh phúc gia đình không lại chæ bao giờ hoàn toàn là hạnh phúc cái bởi giàu có một cách bắt chính dễ khiến người ta sa ngã, chơi bời trác táng và hậu quả của yếu của nỗi là nhậu tan của nát, với

chồng chia ly, con cái hồ hởi. Quan niệm “tiền trao cháo múc”, mỗi quan hệ “trao tiền ngay không tình không nghĩa” nào còn ảnh hưởng không nhỏ đến việc giáo dục các giới trẻ nhân văn chân chính, giáo dục nào ly truyền thống trong gia đình.

Trong bối cảnh phát triển kinh tế thị trường, nếu coi có hai lam giàu, phần lớn các gia đình Việt Nam, cái đầu thanh phôi lại nóng tính, nếu ưa thích mô hình gia đình ít con. Thế nhưng, coi lẽ vì ít con, các gia đình này lại tập trung mọi tình cảm, vật chất cho con một cách thiếu lành mạnh, nhất là khi con con nhỏ. Số tập trung này một phần là nuôi, song cũng vì thế mà trên thực tế tại một hệ quả tất yếu nào diễn ra - nếu là số hình thành lối sống ích kỷ. Không ít trẻ vì thanh niên do nỗi công chiều nào trôi nổi ích kỷ một cách lai thối, không con biết nên ai ngoài bản thân mình. Chúng nói hỏi ông cha mẹ cái những cái không thể chấp ờng và một khi những nói hỏi ấy không nỗi nạp ờng, chúng nào tới thái nào phẫn khải; con khi những nói hỏi của chúng nỗi nạp ờng một cách dè dặt, nhanh chóng, chúng lại không hiểu nuôi, càng không nhanh giải quyết công sức cũng nhờ ý nghĩa của thanh quai lao động mà cha mẹ chúng nào phải nai lòng lam việc, phải “hai sông một nắng” mỗi kiếm nỗi. Số trẻ này nếu không nỗi quan tâm dạy dỗ sẽ thiếu bản lĩnh vào nỗi, sống trên nỗi với thói quen y lười, dốt dăm và rất dễ phẫn khải một khi nhu cầu không nỗi nạp ờng. Trên thực tế số công chiều con cái một cách vô lối của cha mẹ nào dẫn không ít gia đình nên cho xung nỗi, thậm chí coi khi tan vỡ.

Từ thực trạng trên, coi thế nào, trong tiến trình phát triển kinh tế thị trường ở nước ta hiện nay, các giới trẻ nào nỗi và nếp sống văn hóa gia đình truyền thống đang diễn ra theo hai xu hướng nói lập nhau. Nếu là Trong nhiều gia đình, các giới trẻ nào nỗi và nếp sống văn hóa gia đình truyền thống văn nỗi gìn giữ và phát huy; song, ở một số gia đình khác, nhất là ở các gia đình thành phố các giới trẻ và nếp sống này đang coi xu hướng bỏ mai một, bỏ xăm hai bởi sốc mạnh mẽ của

các giới trẻ và lối sống ngoài nhập, bởi những quan hệ hàng hóa, thù trừ, lối nhuan với hệ quả tất yếu của lối lối sống hời hợt, haim lối, ích kỷ và tâm lý tiêu dung thái quái. Do vậy, nhân thời và hành động của cái công nông xã hội cũng nhờ của mỗi gia đình cũng diễn ra theo hai xu hướng nói lập nhau. Những người muốn môi trường sống giao lưu, hội nhập nên tiếp thu tinh hoa văn hóa tiến bộ của nhân loại thì tới ra e ngại với các giới trẻ nào nỗi và nếp sống văn hóa gia đình truyền thống, coi nào là những di sản của quá khứ là cái cản trở sự tiến bộ và phát triển. Những người coi việc bảo tồn và phát huy các giới trẻ và lối sống này là cần thiết thì lại muốn sối dùng các chuẩn mực truyền thống nhờ những phao cứu sinh với hy vọng chung coi thế nào chặn nỗi lan rộng văn hóa và lối sống phồng Tây mà hỏi cho là không thích hợp, nỗi hai năng tràn nên tới bên ngoài.

Thực tiễn của những năm nói mới, phát triển kinh tế thị trường ở nước ta vừa qua cho thấy, thông qua việc môi trường giao lưu văn hóa và hội nhập kinh tế quốc tế chúng ta nào tiếp thu nỗi nhiều thanh tựu văn hóa, văn minh của nhân loại, lam giàu thêm và phong phú thêm nên văn hóa và lối sống tinh thần dần tới. Những mặt khác, số du nhập văn hóa và lối sống ngoài lai nào lam phồng hai nên một số giới trẻ văn hóa, nào nỗi và nếp sống của gia đình truyền thống. Trong nỗi sống xã hội, ở một số gia đình nào coi những biểu hiện coi nhẹ, thậm chí loại bỏ các giới trẻ nào nỗi, nào ly và nếp sống gia đình truyền thống nên chạy theo các giới trẻ và nếp sống ngoài lai xa lạ. Nếu biết, “tặng bái nỗi ngoài, coi thông những giới trẻ văn hóa dần tới, chạy theo lối sống thực dụng, coi nhân và kỹ.” nào lam phồng hai nên thuận phong, mỹ tục của dân tới và “không ít trường hợp vì nỗi tiến mà chấp nhận lên tình nghĩa gia đình, quan hệ thầy trò nông chí, nông nghiệp”⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Năng Công sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương khóa VIII, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1998, tr.46.

Tren cô sôinhân thôic roithôic trang nôivânanh giaiñuing hau quai của noi cung với quan niêm coi "gia ñinh la teabao của xaihoi, la cai noi than yeu nuoi döông cai noi ngöoi, la moi tröông quan trong giaiduc nep söng va hình thanh nhân cach", trong "Cöông linh xay döng ñat nöôic trong thoi ky quai noi len chuinghóa xaihoi", Ñaing ta ñai khäng ñinh moi chui tröông, chính sach của Ñaing va Ñinh nöôic neu "phai chuiyitôi xay döng gia ñinh am no, hoa thua, tien boi, ñöng thoi phai quan tâm tôi viec: "ñaing cao yithôic ve ñinghua vui gia ñinh noi với moi löp ngöoi"⁽²⁾.

Vôi tö cach la moi thiet che xaihoi toin tai ben vöng trong moi hình thai kinh te- xaihoi va trong suot tien trinh phai trien của löch söinhân loai, gia ñinh mai mai la moi teabao của xaihoi, la cai noi nuoi döông, boi döông nhân cach va tâm hoin con ngöoi tönhôi ñe luic tröông thanh, la tröông hoic ñau tien giaid döông nhân cach va lö söng coi van hoa, coi ñau ly cho con ngöoi. Gia giaid bao giöu cung ñi tröôic giaidduc trong nha tröông va ngoai xaihoi. Do vay, giaidduc ñau nöic va nep söng van hoa cho cai chuinghân töông lai của ñat nöôic, ñau tien va tröôic het phai tren cô söi gia ñinh, xuất phai töi gia ñinh va ñoi khöng chæ la vinh döi, ma con la ñinghua vui va traich nhiêm của gia ñinh noi vôi viec cung cap cho xaihoi ñöng công dân öu tu cai ve tai ñang lai nöic ñoi cai ve ñe phẩm chất lai lö söng.

Vôi yinghua möi tö am tình cam, trong böi canh phai trien kinh te thö tröông va tröôic söi xam lai của cai sản phẩm van hoa khöng lanh minh, của lö söng ngoai lai xa lai, gia ñinh cung phai the hien roi lai "tö am của moi ngöoi". Trong cuoc söng gia ñinh va vì tö am tình cam noi moi thanh vien gia ñinh cung phai gan böi vôi nhau hôn nöa, döi va bö nhau, an uoi, khuein khich, ñöng vien nhau, chia se vôi nhau moi noi vui buön. Vay ñau kinh te thö tröông coi la moi tröông thua löi cho söi phai trien kinh te gia ñinh thì

cung khöng the vì the ma coi gia ñinh chæ nhö la möi "ñon vì kiem söng" va cung khöng the nhö la möi "quan tri" cho ñöng tâm hoin coi ñon va lö söng tâm böi. Gia ñinh can phai nöôic xay döng ben vöng theo höông "gia ñinh am no, bình ñaing, tien boi" va thöic söi tröi thanh niêm vui va hành phúc cho moi ngöoi khi ma öi noi cai giaidtrö ñau nöic va lö söng van hoa gia ñinh truyen thöng nöôic gin giöi va phai huy.

Theo noi coi the noi, trong böi canh phai trien kinh te thö tröông ñinh höông xaihoi chuinghóa öi nöôic ta hien nay, söi gan ket giöa giaidduc ñau nöic vôi giöu gin nep söng van hoa gia ñinh truyen thöng phai ñaim ñaing cao khöng chæ cai giaidtrö ñau nöic truyen thöng va hien ñai, ma con phai ñaing cao tinh than ñon ket, yithôic công ñöng gan ket cai nhân - gia ñinh - lang xai - Toi quoc; neu cao tinh than nhân ai, nöic tính khoan dung, trong ñinghua tinh, ñau ly söi tinh te trong öng xöi tính gian dö trong lö söng; ñöng thoi tiep thu coi choin löc tinh hoa van hoa nhân loai va cung vôi noi la choing lac hau, lö thoi trong phong tuic, tap quan, le thoi cuoi Vay nhö Ñaing ta ñai khäng ñinh, trong phai trien kinh te thö tröông, viec: "Gin giöi va phai huy ñöng ñau ly töi nep của gia ñinh Viet Nam. Neu cao vai tro göông mau của cai bac cha me. Cöi trong xay döng gia ñinh van hoa. Xay döng moi quan he khäng khít giöa gia ñinh, nha tröông va xaihoi"⁽³⁾ phai nöôic coi la nhiêm vui trong yeu, la van ñe coi yinghua quan trong noi vôi viec giöu gin va phai huy ñöng truyen thöng ñau nöic, van hoa töi nep của dân töc.

Söi gan ket giöa giaidduc ñau nöic vôi giöu gin nep söng van hoa, gia ñinh truyen thöng trong böi canh phai trien kinh te thö tröông ñinh höông xaihoi chuinghóa öi nöôic ta hien nay, con noi hoi chung ta "Phai ñai biet quan tâm giöu gin va ñaing cao bain sac van hoa dân töc, ket thöa va phai huy truyen thöng ñau nöic, tap quan töi nep va

⁽²⁾ Ñaing Công sản Viet Nam, *Cöông linh xay döng ñat nöôic trong thoi ky quai noi len chuinghóa xaihoi*, Nxb. Söi thät, Hai Noi, 1991, tr.15

⁽³⁾ Ñaing Công sản Viet Nam, *Van kien Hoi nghi lan thoi ñam Ban chap hanh Trung öng khöi VIII*, Nxb. Chính trị Quoc gia, Hai Noi, 1998, tr.60.

